

**LEPIOTA GRISEOVIRENS MAIRE – НОВИЙ ДЛЯ УКРАЇНИ ВИД
З НПП «ГОМІЛЬШАНСЬКІ ЛІСИ», (ХАРКІВСЬКИЙ ЛІСОСТЕП, УКРАЇНА)**

Гавриш П., Здвізова А., Прилуцький О.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, біологічний факультет, кафедра мікології та фітоімунології, пл. Свободи, 4, м. Харків, Україна
e-mail: anastasiya.zdvizova@gmail.com

Havrysh P., Zdvizova A., Prylutskiy O. First find of *Lepiota griseovirens* Maire from Homilsha Forests National Park (Kharkiv Forest-steppe, Ukraine. The paper represents a record of *Lepiota griseovirens*, never reported to be found in Ukraine before. In addition, description and in-detail information about Ukrainian specimen are given.

Lepiota griseovirens Maire є представником родини Agaricaceae, відділу Basidiomycota. Вперше цей вид описав Рене Мейр у 1928 р. на основі зразків з Північної Африки (Maire, 1928). Слід зауважити, що в роботах різних авторів назва «*L. griseovirens*» інтерпретується по-різному. Деякі автори для опису таксону з більш довгими спорами використовували назву *L. pseudofelina* (Kelderman, 1994; Lange, 1995). Інші автори для виду, що мав коротші спори, вживали назву *L. poliochloodes*, а для виду з довгими спорами – *L. griseovirens* (Vellinga, Nuijser, 1993). Річард Тофтс вважав, що для таксону з довгими спорами доречно використовувати назву *L. obscura*, у той час як назва *L. griseovirens* мала б відповідати виду з коротшими спорами (Tofts, 2002). На даний момент назва *L. obscura* розглядається як синонім *L. griseovirens* (Mycobank, 2018).

Зібраний у Зайцевому яру на території НПП «Гомільшанські ліси» зразок плодового тіла був визначений методом світлової мікроскопії як *Lepiota griseovirens*. Він був виявлений на узліссі, що межує з кленово-липово-ясеновою дібровою. Досліджена ділянка є добре освітленою у зв'язку з особливостями ландшафту та рослинного угруповання. Деревний ярус на місці збору був представлений *Acer negundo* L., *Robinia pseudoacacia* L. та *Salix* sp. В підліску – *Sambucus nigra* L. та рудеральна трав'яниста рослина *Urtica dioica* L. Наявний видовий склад узлісся не сприяє інтенсивному листопаду, завдяки цьому процеси ґрунтоутворення протікають швидко. Відповідно, це місце у період дощів забезпечується достатньою кількістю вологи та накопичує велику кількість органічних решток. За даними літератури *L. griseovirens* є сапротрофом та існує у ґрунтах, багатих на гумус. До цього часу вид *L. griseovirens* не був виявлений на території України (Придюк, 2015).

Далі представлений опис знайденого зразка.

Шапінка діаметром 3,0–4,0 см, спочатку конічно-дзвоноподібна, пізніше розпростерта, майже пласка, з широким горбком посередині. Зовнішня поверхня шапинки спочатку темно-зеленувато-сіра, оливкова, сіра або коричнева. Пізніше розривається, починаючи з краю, на концентрично розташовані лусочки, залишаючись темною в центрі, біля краю в молодому віці з білими залишками покривала. Поверхня шапинки утворена триходермісом, що складається з циліндричних або вузьких веретеноподібних елементів, тонкостінних, з коричневим паріетальним пігментом; базальна гіфа циліндрична та гіалінова.

Гіменофор пластинчастий. Пластинки середньої густоти, вільні, з проміжними пластинками, спочатку білі, з віком брудно-жовтуваті. Край пластинок стерильний. Хейлоцистиди 12,7–18,2 × 5,5(–6,5) мкм, булавоподібні, вузько-булавоподібні або довгасті. Плевроцистиди відсутні.

Споровий порошок білий. Спори 7,7–8,9 × 3,2–4,5 мкм, асиметрично-еліпсоїдні. Базидії булавоподібні, переважно чотирьохспорові, інколи з двома стеригмами.

Ніжка висотою 5–6 см, діаметром 0,2–0,6 см, циліндрична, іноді розширена біля основи, спочатку суцільна, пізніше порожниста, біля основи білувата або кремова, з швидко зникаючим кільцем в нижній частині, нижче кільця вкрита тонкими сіро-зеленими або сірими лусочками, іноді розташованими кільцями. Лусочки утворені триходермісом. У гіфах всіх тканин присутні пряжки. При травмуванні з'являється жовтувате забарвлення.

L. griseovigens поширена на території Євразії, проте на більшій частині ареалу, представлений поодинокими знахідками. За даними GBIF, найбільше знахідок трапляється у Данії та Великобританії – країнах з морським помірним кліматом і великою кількістю опадів, що відповідає високому рівню вологості. Достатня кількість знахідок зареєстрована на території Іспанії, Франції, Італії. В Азії (Таїланд, Індія) вид також трапляється, але не часто (GBIF, 2018). Основний період утворення плодових тіл *L. griseovigens* – з серпня до жовтня.

Maire, M. R. Contributions à l'étude de la flore mycologique de l'Afrique du Nord. *Bulletin de la Société Botanique de France* **53**, 37–56 (1906).

Придюк Н. П. Флора грибов Украины. – Киев: ООП НПП

Интерсервис, 2015. – 598 с.

Sysouphanthong, P., Hyde, K., Chukeatirote, E., Bahkali, A. & Vellinga,

E. *Lepiota (Agaricales)* in northern Thailand – 1. *L.* section *Stenosporae*. *Mycotaxon* **117**, 53–85 (2011).

Kumar, T. K. A. & Manimohan, P. The genus *Lepiota (Agaricales, Basidiomycota)* in Kerala State, India. *Mycotaxon* **107**, 105–138 (2009).